

Нестерова Світлана Василівна,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
Лизанець Анжела Гейзівна,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами,
Мукачівський державний університет

ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ КАЛЬКУЛЮВАННЯ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У статті розглядається поняття калькулювання продукції з точки зору доцільності розрахунку собівартості для потреб управлінського обліку. Метою калькулювання є формування таких даних про собівартість, які стануть в нагоді менеджменту підприємства для ефективного управління витратами. Зазначається, що калькулювання собівартості продукції – важливе завдання внутрішнього фірмового планування, в основі якого знаходиться визначення величини релевантних витрат підприємства на виготовлення та реалізацію продукції. Обґрунтовано доцільність визначення витрат та охарактеризовано окремі складові системи обліку витрат на підприємстві в рамках управлінського обліку. Відмічено, що правильність визначення собівартості дозволяє встановити оптимальну структуру виробництва, спрямовану на досягнення максимального прибутку. Оптимізація собівартості тісно пов'язана із системою забезпечення підприємства необхідними ресурсами, при цьому залежно від особливостей технологічного процесу на виробництві може бути застосований простий, позамовний, попередільний або попроцесний метод калькулювання витрат, кожен з яких базується на певному методі обліку витрат та виборі одиниць калькулювання. В рамках проведеного дослідження аналізується система економічних розрахунків, яка передбачає постановку та методи вирішення наступних завдань: вибір методу калькулювання, вибір методики розподілу непрямих витрат на об'єкти калькулювання та вибір методики розрахунку сукупної собівартості продукції. В рамках кожного з представлених завдань, базуючись на практичному досвіді роботи, розглянуто переваги та недоліки варіантів управлінських рішень стосовно оцінки вартості продукції, зокрема розглянуто особливості розподілу непрямих витрат. Для порівняння розглянуто системи «директ-костінг» та «абзорпшен-костінг»: перша система передбачає неповний розподіл (калькуляція виготовлення одиниці продукції складається лише в межах прямих витрат), тоді як друга система пропонує повний розподіл, причому з віднесенням витрат не на виготовлену продукцію, а на реалізовану. Наведено аргументи, які, на нашу думку, є підтвердженням необхідності складання калькуляції витрат, незважаючи на можливу неточність розрахунків, ретроспективний характер, необхідність додаткового фінансування аналітичної роботи.

Ключові слова: собівартість продукції, калькулювання витрат, системи обліку і контролю витрат, аналіз рентабельності виробництва продукції.

ВСТУП

Постановка проблеми. Калькулювання собівартості продукції – важливе завдання внутрішнього фірмового планування, в основі якого знаходиться визначення величини витрат підприємства на виготовлення та реалізацію продукції.

Залежно від цілей використання отриманих результатів (планування оптової та роздрібною ціни продукції, пошук резервів зменшення необґрунтованих витрат, аналіз розбіжностей між запланованими та фактичними показниками ефективності діяльності підприємства і т.д.) калькулювання витрат може відбуватись різними методами, кожен з яких має як переваги, так і недоліки. Крім того, саме поняття «калькулювання» є різнобічним, про що свідчать численні публікації у науковій та прикладній літературі.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питаннями доцільності, оптимальності калькулювання витрат займаються провідні фахівці в галузі управлінського обліку на підприємстві: Орлов О. О., Чабанюк О. М., Маніліч М. І., Куцик П. О. та ін. У своїх публікаціях вони розглядають питання калькулювання витрат з точки зору повноти врахування, аналітичного змісту, важливості для

прийняття управлінських рішень. Вважаємо за доцільне висловити власну думку стосовно необхідності актуалізації даних щодо витрат підприємства та розглянути складові системи економічних розрахунків, пов'язаних із визначенням складу та величини видатків на виробництві.

Мета дослідження (постановка завдання). Метою дослідження є обґрунтування доцільності визначення витрат для планування діяльності підприємства та аналіз окремих складових системи обліку витрат на підприємстві в рамках управлінського обліку.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Калькуляція – це певний перелік статей, які відображають призначення та загальну суму витрат на виробництво певного виду продукції. Найчастіше, для того, щоб визначити собівартість певного виробу, необхідно здійснити облік витрат за всіма структурними підрозділами підприємства. Метою калькулювання є формування таких даних про собівартість, які стануть в нагоді менеджменту підприємства для ефективного управління витратами. Так, в науковому середовищі панує думка, що калькуляція виступає інструментом визначення

рентабельності виробництва. У зв'язку з цим, правильність визначення собівартості дозволяє встановити оптимальну структуру виробництва, спрямовану на досягнення максимального прибутку. Крім того, оптимізація собівартості, формування витрат тісно пов'язані із системою забезпечення підприємства необхідними ресурсами. Тому під ефективним управлінням витратами (на основі даних, що їх забезпечує калькулювання витрат) розуміють:

- максимальне використання наявних ресурсів;
- усунення нестачі ресурсів;
- оптимальний розподіл дефіцитних ресурсів;
- прийняття рішень про власне виробництво або придбання напівфабрикатів;

– реформування збиткового сегменту діяльності;

- прийняття рішень в секторі ціноутворення.

3 організаційної точки зору, калькуляція – форма внутрішнього документу, в якій проводиться калькулювання і подаються його результати. Калькулювання, в такому трактуванні, – це обчислення у грошовому вимірнику витрат і результатів будь-якого господарського процесу за встановленими статтями для аналізу діяльності підприємства [7]. З урахуванням означеного, можна погодитись з думкою Куцик П. О., що калькулювання – науково-обґрунтована система економічних розрахунків, яка охоплює [2]:

- об'єкти калькулювання;
- номенклатуру калькуляційних статей витрат;
- методику відношення прямих витрат на окремі об'єкти калькулювання («метод калькулювання»);
- методику розподілу непрямих витрат на об'єкти калькулювання;
- методику розрахунку сукупної собівартості продукції (послуг);
- методику розрахунку нормативної, планової і фактичної собівартості конкретного продукту;
- заповнення калькуляційного листа та звітності;
- використання інформації із собівартості в процесі управління.

Практична реалізація калькулювання витрат на підприємстві потребує вирішення ряду задач, основними з яких є:

1. Вибір методу обліку витрат на підприємстві. Методи обліку витрат включають збір інформації щодо витрат, аналіз загальної їхньої величини і визначення способів, що дозволяють розрахувати собівартість продукції із прийнятною точністю. Методи обліку витрат є частиною бухгалтерської системи, але при цьому виробниче та бухгалтерське калькулювання повинні бути взаємопов'язані. Ефективне управління витратами досягається при створенні на підприємстві інтегрованої бази даних, яка об'єднує інформацію, отриману з бухгалтерських реєстрів та доповнену оперативними відомостями, даними внутрішньофірмового аудиту.

2. Визначення об'єктів калькулювання та встановлення калькуляційних одиниць (номенклатури

калькуляційних статей витрат). Об'єкт калькулювання – продукт виробництва на різних етапах готовності. Як правило, об'єкт калькулювання обирається залежно від методу калькулювання та деталізується залежно від номенклатури калькуляційних статей витрат.

3. Вибір методу калькулювання. Враховуючи, що вітчизняна нормативна база не регламентує механізму внутрішнього калькулювання витрат в рамках управлінського обліку, важливим є вибір такого методу, який би найбільш повно враховував специфіку діяльності підприємства і не вступав у протиріччя з податковим законодавством України щодо визначення податкових зобов'язань з податку на прибуток. Залежно від виду продукції, складності технологічного процесу виготовлення, типу і характеру організації виробництва на підприємствах застосовуються такі основні методи калькулювання собівартості продукції:

– простий – виробництво невеликого обсягу однорідного за асортиментом продукту, технологічний процес – одноетапний та нетривалий;

– позамовний – доцільний для виробництв, для яких є характерним виконання замовлень. У відповідності до кожного замовлення здійснюється групування та локалізація прямих витрат на виготовлення продукції. До завершення виконання замовлення витрати на нього вважаються незавершеним виробництвом.

– попередільний – застосовується при масовому виробництві. Переділ – це частина технологічного процесу (сукупність технологічних операцій), що завершується отриманням готового напівфабрикату, який може відправлятися у наступний переділ, або реалізовуватись на сторону. Головною особливістю методу є інтеграція вартості матеріалів та сировини у вартість напівфабрикатів, а згодом – у вартість готової продукції. При цьому облік ведеться за цехами (переділами), бажане врахування при цьому витрат на роботу обладнання;

– попроцесний – використовується на тих виробництвах, де продукція виготовляється в один або декілька технічних процесів. Витрати йдуть за процесами по технічному ланцюгу та накопичуються.

4. Вибір методики розподілу непрямих витрат на об'єкти калькулювання. Проблема віднесення непрямих витрат на конкретний вид продукції активно дискутується серед науковців та практиків. У якості бази розподілу можуть фігурувати як норми затрат, так і інші економічно обґрунтовані показники, як то:

- кількість виготовлення продукції;
- суми фактичних витрат за конкретною статтею калькуляції, наприклад: вартість основної сировини, суми основної заробітної плати працівників, зайнятих у виробництві, суми витрат на утримання і експлуатацію виробничого обладнання;
- довільні нормативно-технологічні виробничі показники.

5. Вибір методики розрахунку сукупної собівартості продукції (послуг). Тут, скоріше, необхідно говорити не про спосіб розрахунку сукупної вартості продукції, а про доцільність її визначення.

Переваги та недоліки повного та неповного способів калькулювання для вирішення завдань планування рентабельності продукції, прогнозів щодо формування виробничих планів та інших аналітичних завдань будуть розглянуті нижче.

Дискусійним залишається питання щодо доцільності калькулювання загалом. Практичний досвід роботи на ряді підприємств дає підстави погодитись з думкою тих науковців, які ратують за необхідність розрахунку вартості виготовлення та реалізації продукції.

Як слушно зауважує Чабанюк О. М. [9], отримання прибутків та встановлення стійкої рентабельності можливе лише в умовах запровадження контролю на рівні виникнення витрат.

На протипагу цьому твердженню висловлюється Соколов Я. В. [3], який наполягає, що точна бухгалтерська калькуляція неможлива і непотрібна. Скрипник М. І. у роботі [7] наводить основні недоліки, що можуть слугувати підтвердженням такої думки.

Так, вважається, що калькулювання не дає можливості здійснити порівняння при виконанні просторового аналізу внаслідок відмінностей у організації виробничої діяльності різних підприємств. З цим твердженням можна погодитись, проте вважаємо за доцільне наголосити на тому, що завданням калькулювання, в першу чергу, є ефективне управління витратами конкретного підприємства, тому дискусійним є питання необхідності співставлення рівня витрат підприємств-конкурентів, тим більше, що використовуювані технології, логістичні схеми, способи організації виробництва і методи економії витрат становлять комерційну таємницю.

Наступним недоліком вважається перевищення вартості організації калькулювання над його ефективністю. На нашу думку, цей недолік був актуальним при ручному веденні обліку. З впровадженням автоматизованих систем обліку підрахунок вартості виготовлення продукції спростився у разі, і на даний час зводиться до формування первинної бази даних (внесення норм витрат для окремих видів продукції) та її актуалізації шляхом реєстрації виробничих витрат, замовлень на виробництво продукції та її випуск. Базова конфігурація будь-якої автоматизованої системи обліку, дозволеної законодавством України, містить необхідні модулі для реалізації цих завдань.

Ще однією проблемою називають суб'єктивізм при виборі методу розподілу непрямих витрат. Це проблема, яка завжди активно дискутується серед науковців та практиків. Так, в науковій літературі [1, 5, 6, 10 та ін.] активно обговорюються переваги та недоліки двох груп методів: з неповним розподілом витрат («директ-костінг») та з повним розподілом витрат (один з таких підходів отримав назву «абзорпшен-костінг»).

Система директ-костінга передбачає калькулювання, за яким до собівартості одиниці продукції відносять лише прямі витрати, що змінюються пропорційно зміні обсягу виробництва і реалізації. Непрямі витрати розглядаються як умовно-постійні для аналізованого релевантного періоду часу.

Перевагами такого методу є спрощення актуалізації розрахунку прямих витрат, зникає потреба у складному алгоритмі віднесення непрямих витрат на конкретний вид продукції. При цьому абсолютно дієвим є функціонал розрахунку порогу рентабельності, запасу фінансової міцності для аналізованого періоду, визначення оптимальної програми випуску в асортиментному розрізі [4]. Недоліками такого підходу вважається обмеженість у веденні обліку у розрізі лише виробничої діяльності та труднощі при розподілі змішаних витрат на постійні та змінні: застосування поширених методів мінімальної і максимальної точки та методу найменших квадратів при нерівномірному виробництві дає хибний результат.

Абзорпшен-костінг базується на розподілі всіх витрат, але при цьому передбачає їхній розподіл між обсягом реалізованої за період продукції та залишками готової продукції [3]. Крім того, витрати в рамках цього методу структуруються за їхнім функціональним призначенням: виробнича складова, збутова та адміністративна. До переваг такої системи калькулювання витрат відносять відсутність поділу на постійні та змінні. Не можемо погодитись, оскільки натомість виникає необхідність поділу за іншими ознаками. На користь застосування системи «абзорпшен-костінг» висувують більш точне визначення фінансового результату діяльності підприємства. З цією думкою не можемо не погодитись: дійсно, віднесення витрат на реалізовану продукцію забезпечує більшу кореляцію між доходами та витратами діяльності за період. Крім того, як переваги саме цього методу, зазначаються можливості відображення покриття доходом від реалізації продукції не тільки прямих змінних витрат, а й постійних накладних витрат, підвищення обґрунтованості вибору додаткового замовлення, уникнення внесення у звітність фіктивних збитків. Недоліками системи «абзорпшен-костінг» є ретроспективний характер розрахунків та встановлення фактичної собівартості продукції тільки наприкінці періоду.

При обґрунтуванні доцільності складання калькуляції виготовлення продукції вказують на такий бік процесу – розрахована будь-яким способом собівартість показує лише середні витрати, і тому не може точно відбивати величину затрат підприємства. Погоджуємось, але як контраргумент дозволимо собі навести один з практичних принципів фінансового аналізу, у відповідності до якого при здійсненні аналітичних процедур не варто прагнути абсолютної точності оцінки. Як правило, найбільшу цінність представляє виявлення тенденцій і закономірностей розвитку системи. Тому середній показник собівартості виготовленої продукції – це необхідна складова для ефективного управління витратами підприємства.

Ще один недолік – коливання цін споживчих товарів та послуг, що позбавляє можливості спрогнозувати вартість сировини та матеріалів з високою ймовірністю. Цей фактор, дійсно, впливатиме на актуальну величину витрат і доходів підприємства. Але, як правило, в одній економічній системі динаміка

усереднених цін на сировину корелює з динамікою цін на готову продукцію, окремими макроекономічними показниками. Знову ж таки, використання інформації, що її містять облікові реєстри автоматизованої системи обліку, дозволяє актуалізувати дані щодо реальних цін, а відтак встановлювати актуальну собівартість продукції.

І останній наведений недолік – принципова неможливість розподілу витрат на випуск основної і побічної продукції. Даний аспект визначення витрат нами наразі не досліджувався, тому зазначимо, що ця думка потребує подальшого вивчення.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Якщо з твердженням щодо неможливості абсолютно точного виміру кількості витрачених ресурсів на виробництво та реалізацію продукції в рамках управлінського обліку можна погодитись, то ставлення під сумнів доцільності калькуляції, на нашу думку, є доволі дискусійним: неможливо ефективно управляти витратами, якщо немає орієнтирів оптимізації. В умовах високої

конкурентоспроможності продукції, що дозволяє встановлювати високі ціни, при надійних каналах збуту певний час обійтися без актуальних даних стосовно вартості виробництва можливо, проте в умовах загострення конкуренції політика управління витратами підприємства повинна базуватись на чіткому осмисленні співвідношення між затратами та доходами, їх структурному наповненні.

При цьому, дійсно, абсолютна точність розрахунків може виявитись фактором, що зменшує їхню прикладну корисність: в умовах мінливої кон'юнктури, прогресу інфляції, змін у податковому законодавстві зроблені розрахунки завжди будуть носити ретроспективний характер, проте аналіз динаміки основних складових собівартості дасть можливість вчасно зреагувати на негативні зрушення об'єктивного та суб'єктивного характеру, скоригувати структурні перекося у витратах підприємства. Перспективи подальших досліджень полягають у адаптації прогресивних методів калькулювання витрат для потреб конкретного виробництва з урахуванням специфіки технологічного процесу, маркетингової політики, та інших факторів, що формують систему управління витратами на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоусова, І. Проблеми обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції в промисловості / І. Білоусова, М. Чумаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №4. – С. 3-10.
2. Куцик, П. О. Обліково-аналітична концепція управління загально-економічними витратами підприємства: монографія / П. О. Куцик, О. М. Мазуренко. – Львів: Видавництво «Растр-7», 2014. – 288 с.
3. Маніліч, М. Й. Собівартість продукції: теоретичний аспект / М. Й. Маніліч, О. В. Миронюк. – Збірник наукових праць. Економічні науки. – Чернівці: Книги – XXI – 2012. – Випуск 8. – С. 5-16.
4. Нестерова, С. В. Проблематика застосування показника «валовий прибуток» у процесі CVP-аналізу / С. В. Нестерова // Економіка та суспільство. Електронне наукове видання. – Випуск 3. – Мукачеве, 2016 – С. 446-450.
5. Орлов, О. А. Маржинальная прибыль в экономических расчетах / О. А. Орлов, Е. Г. Рясных. – К.: Освіта України, 2011. – 192 с.
6. Радченко, К. Аналіз методів калькулювання та їх застосування в різних галузях промисловості / К. Радченко // Вісник КНУ ім. Т.Шевченка. Сер. Економіка. – 2011. – Вип. 130. – С. 63-65.
7. Скрипник, М. І. Розвиток калькулювання та його значення в господарському процесі / М. І. Скрипник // Вісник ЖДТУ. Сер. Економічні науки. – 2009. – Вип. 2 (48). – С. 115-121.
8. Соколов, Ю. А. Формирование себестоимости продукции в бухгалтерском и налоговом учете: [научн. издание] / Ю. А. Соколов. – М.: Альфа-Пресс, 2004. – 125 с.
9. Чабанюк, О. М. Облік і контроль витрат, калькулювання собівартості послуг: проблеми та напрями їх вирішення / О. М. Чабанюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.13 – С. 268-274.

REFERENCES

1. Bilousova, I., Chumachenko, M. (2009). Problemy obliku vyrobnych vytrat i kal'kuljuvannja sobivartosti produkcii v promyslovosti [Problems accounting production costs and calculation of production costs in the industry]. Accounting and auditing, 4, 3-10.
2. Kucyk, P. O., Mazurenko, O. M. (2014). Oblikovo-analitychna koncepcija upravlinnja zagal'no-ekonomichnymy vytratamy pidpryjemstva [Accounting and analytical management concept general economic costs of enterprise]. L'viv, Ukraine: Rastr-7.
3. Manilich, M. Y., Myronjuk, O. V. (2012). Sobivartist' produkcii': teoretychnyj aspekt [Cost of production: theoretical aspects]. Zbirnyk naukovykh prac'. Ekonomichni nauky. Chernivtsi, Ukraine: Knygy-XXI, 8, 5-16.
4. Nesterova, S. V. (2016). Problematyka zastosuvannja pokaznyka «valovyj prybutok» u procesi CVP-analizu [Problems of the «gross profit» use in the process of cvp analysis]. Ekonomika ta suspil'stvo, 3, 446-450.
5. Orlov, O. A., Rjasnykh, E. G. (2011). Marzhinal'naya pribyl' v ekonomicheskikh raschetakh [Marginal profit in economic calculations]. Kyiv, Ukraine: Education of Ukraine.
6. Radchenko, K. (2011) Analiz metodiv kal'kuljuvannja ta i'h zastosuvannja v riznyh galuzjah promyslovosti [Analysis of calculation methods and their application in various industries]. Visnyk KNU im. T.Shevchenka. Ser. Ekonomika, 130, 63-65.

7. Skrypnyk, M. I. (2009) Rozvytok kal'kuljuvannja ta jogo znachennja v gospodars'komu procesi [Development of calculation and its importance in the economic process]. Visnyk ZhDTU. Ser. Ekonomichni nauky, 2(48), 115-121.
8. Sokolov, Yu. A. (2004) Formirovanie sebestoimosti produktsii v bukhgalterskom i nalogovom uchete [Formation of the cost of production in the accounting and tax accounting]. Moscow, Russia: Al'fa-Press.
9. Chabanjuk, O. M. (2010) Oblik i kontrol' vytrat, kal'kuljuvannja sobivartosti poslug: problemy ta naprjamy i'h vyrishennja [Account and control of charges calculation of prime price of services: problems and directions of their decision]. Naukovyj visnyk NLTU Ukraïny, 20.13,268-274.

Нестерова Светлана Васильевна, Лизанець Анжела Гейзивна. ОБОСНОВАНИЕ ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТИ КАЛЬКУЛЯЦИИ ЗАТРАТ НА ПРОИЗВОДСТВО

В статье рассматривается понятие калькуляции продукции с точки зрения целесообразности расчета себестоимости продукции для нужд управленческого учета. Целью калькуляции является формирование таких данных о себестоимости, которые пригодятся менеджмента предприятия для эффективного управления затратами. Отмечается, что калькуляция себестоимости продукции – важная задача внутрифирменного планирования, в основе которого находится определения величины затрат предприятия на изготовление и реализацию продукции. Обосновано целесообразность определения расходов и охарактеризованы отдельные составляющие системы учета затрат на предприятии в рамках управленческого учета. Отмечено, что правильность определения себестоимости позволяет установить оптимальную структуру производства, направленную на достижение максимальной прибыли. Оптимизация себестоимости тесно связана с системой обеспечения предприятия необходимыми ресурсами, при этом в зависимости от особенностей технологического процесса на производстве может быть применен простой, позаказный, попередельный или попроцессный метод калькуляции затрат, каждый из которых базируется на определенном методе учета затрат и выборе единиц калькуляции. В рамках проведенного исследования анализируется система экономических расчетов, которая предполагает постановку и методы решения следующих задач: выбор метода калькуляции, выбор методики распределения косвенных затрат на объекты калькуляции и выбор методики расчета совокупной себестоимости продукции. В рамках каждого из представленных задач, основываясь на практическом опыте работы, рассмотрены преимущества и недостатки вариантов управленческих решений, в частности рассмотрены особенности распределения косвенных расходов. Для сравнения рассмотрены системы «директ-костинг» и «абсорпшен-костинг»: первая система предусматривает неполное распределение (калькуляция изготовления единицы продукции состоит лишь в пределах прямых расходов), тогда как вторая система предлагает полное распределение, причем с отнесением не в изготовленную продукцию, а на реализованную. Приведены аргументы, которые, по нашему мнению, является подтверждением необходимости составления калькуляции затрат, несмотря на возможную неточность расчетов, ретроспективный характер, необходимость дополнительного финансирования аналитической работы.

Ключевые слова: себестоимость продукции, калькуляции затрат, системы учета и контроля затрат, анализ рентабельности производства продукции.

Nesterova Svitlana V., Lyzanets Angela G. REASONING OF COST CALCULATION EXPEDIENCY AT THE ENTERPRISE

The product calculation concept is represented in the article in terms of the production cost calculating expediency for the managerial accounting needs. The purpose of calculation is the formation of cost data, fitting for effective cost management. It has been noted that the production cost calculation is an important task of internal company planning, which is based on determining the value of the enterprise costs for the products manufacture and sale. The expediency of expenses determination has been substantiated and some components of the enterprise cost accounting system in the framework of management accounting have been described. It has been noted that correct cost price determination allows establishing the optimal production structure, aimed at achieving maximum profit. Cost optimization is closely linked to the system of providing the company with the necessary resources. Depending on the features of the technological process at work, a simple, order-based, pre-requisite or procedural cost calculation method, each based on the certain method of cost accounting and the calculation units choice, can be applied. In the framework of the conducted research, the system of economic calculations has been analyzed, which provides formulation and solving the following tasks: the calculation method choice, the indirect costs distribution methodology for the calculation objects choice, the total production cost calculating methodology choice. The advantages and disadvantages of management decisions options, based on practical experience, have been considered. Particular attention is paid to the indirect costs distribution. The systems of direct costing and absorption costing have been analyzed. The first system implies incomplete distribution (the unit production cost calculation is made only within the direct costs limits), while the second offers the full distribution, and with the attribution not to the manufactured products, but to the realized ones. The arguments which, in our opinion, confirm the cost calculation necessity despite the possible calculations inaccuracy, retrospective nature, and the need for additional analytical work funding have been given.

Key words: production cost, costing, costs accounting and control systems, production profitability analysis.

Одержано 19.10.2017 р.